

Носова Анна Сергіївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник: викладач кафедри
публічного управління та адміністрування
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук **Бухтіярова І. Г.**

ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ МАТЕРИНСТВА В УКРАЇНІ

Материнство, як незалежний правовий інститут існував не завжди, незважаючи на те, що правове регулювання сфери материнства завжди перебувало у полі діяльності держави у зв'язку з його тісним пов'язанням із розвитком і підтримкою молодих поколінь. Саме тому, державна політика щодо цієї сфери постійно вдосконалюється і розвивається.

Державна політика – принципове керівництво до дії для органів державної влади, насамперед органів виконавчої влади, що стосується певних напрямків їх діяльності, відповідне законам і соціальним звичаям. Підставами державної політики є конституційні закони і правила, тлумачення законів і правове регулювання. Державну політику визначають також як «систему дій, регулятивних заходів, законів, і фінансових пріоритетів з того чи іншого напрямку, проголошену органом державної влади або його представниками». Державна політика зазвичай втілюється в конституціях, законодавчих актах і судових рішеннях.

У понятті «державна політика» підкреслюється активна роль держави при формуванні та здійсненні цілей державного управління: державна політика – це сфера діяльності на стику політичної та управлінської. У ній відбувається вироблення та узгодження з основними політичними суб'єктами системи цілей державного управління, а також доведення цієї системи цілей до суб'єктів, які здійснюють державне управління» [1].

Держава, проявляючи турботу про своїх громадян, намагається допомогти у створенні, збереженні і примноженні сім'ї та призначає різні виплати, допомоги та соціальні пільги при народженні дітей. Одним із видів такої матеріальної підтримки є декретна відпустка та декретні виплати. Відповідно, відпустка у зв'язку із вагітністю та пологами, вона ж декретна, – це допологовий період, під час якого жінка вже не працює, готуючись до процесу народження дитини. Наступний етап декретної відпустки – післяпологовий період, час догляду за новонародженим. Протягом допологового і післяпологового періоду жінка отримує грошову допомогу.

Мінімальний розмір таких виплат часто розраховується на підставі заробітної плати батьків та встановленого державною прожиткового мінімуму, тому не дивно, що багатьох молодих українців цікавить якими будуть післяродові та дородові виплати в 2019 році в Україні. Як зазначають в Міністерстві соціальної політики, на грошову допомогу від держави після появи малюка зможе розраховувати кожна родина [1].

Грошову допомогу по вагітності в Україні обов'язково отримує кожна жінка, проте суми для усіх майбутніх мам різні і залежать від статусу жінки (студентка, зайнятий працівник, непрацевдатна чи безробітна) та доходу матері [3].

Відповідно до законодавства, кожна працевлаштована жінка повинна отримати після виходу у декрет 100% від своєї середньомісячної зарплати помноженої на кількість днів відпустки. Дородові і післяродові виплати повинні виплачуватись повною сумою. Для жінок, котрі оформлені, як приватний підприємець, сума декретних визначається на підставі сплати ними податків. Дві важливі умови в цьому разі чиновники висувають до майбутніх матерів це бути платником єдиного податку та не мати заборгованостей перед податковою службою. Вже протягом кількох років поспіль дородові і післяродові виплати непрацюючим в Україні та працюючим залишаються на однаковому рівні. Так, незалежно від того якою по черзі (перша, третя) в родині появилась дитина, держава виплачувала 41 280 гривень. Основна сума – 10 320 гривень – повинна була виплачуватись відразу після пред'явлення усіх необхідних документів. Друга частина суми виплачувалась на картку жінки рівними частинами по 860 гривень протягом 3-х років [1].

Не погоджуючись із такими мізерними виплатами, ініціативна депутатська група запропонувала для розгляду у парламенті новий законопроект щодо виплат на дитину. За розрахунками депутатів, загальна сума виплат на першого в родині малюка повинна становити 52 прожиткових мінімуми, що відповідає в 2019-му році сумі майже 70,5 тисяч гривень. На другого малюка планується виплата у розмірі 70 прожиткових мінімумів, що відповідає сумі у 95 тисяч гривень. На третю дитину можна отримати 120 прожиткових мінімумів, тобто 162 тисячі гривень. Окрім збільшення самої допомоги, депутати передбачають здійснити зміни в розподілі цих коштів. Для першого малюка розмір одноразової допомоги повинен становити 60%, а 40% - будуть поділені рівними частинами на 3 роки. Така пропорція, відповідно до законопроекту, також буде змінюватись залежно від того якою по черзі буде дитина [4].

В той же час, виникає інша проблема. Разом із зростанням прожиткового мінімуму зростають і ціни. У молодих мам немає іншого виходу як виходити з декретної відпустки на роботу, у зв'язку з

браком коштів які надаються у вигляді декретних виплат. Зважаючи на це з 1 січня 2019 року Міністерство соціальної політики запускає пілотний проект «Муніципальна няня». Метою проекту є допомога сім'ям, які користуються послугами няні, та фінансова допомога жінкам, які хочуть раніше вийти на роботу [6].

Важливо відзначити, що компенсацію за послуги муніципальної няні може отримати мама, яка працює, так і мама яка перебуває у декретній відпустці. Так, у Законі України «Про декретну відпустку», щодо соціальних відпусток відноситься: відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустка по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Втілення програми щодо муніципальної няні в життя буде шляхом того, що батьки самостійно будуть знаходити няню, офіційно наймати її, а держава зі свого боку буде компенсувати родині частину її заробітної плати. Механізм простий: батьки самі знаходять няню, офіційно наймають її, а їм виплачують гроші у розмірі прожиткового мінімуму. Зараз така виплата становила б 1492 грн. на місяць, з часом ця сума буде збільшуватись. На компенсацію можуть розраховувати родини з дітьми до 3-ох років. Програма розпочинається з 1 січня 2019 року.

Доцільно відзначити те, що кожна мати при народженні дитини у пологовому будинку з 1 вересня 2018 року отримує від держави «бейбі-бокс». «Бейбі-бокс», або ж пакунок малюка для України є також нововведенням від 20 червня 2018 року. Відповідно, Кабінет Міністрів України Постановою № 512 «Деякі питання реалізації пілотного проекту із надання при народженні дитини одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» затвердив порядок надання при народженні дитини одноразової натуральної допомоги визначив, що «бейбі-бокс», вартість пакунку становить близько 5 тис. гривень. Його видають жінкам під час виписки з пологового будинку. [2]. Видавати такі пакунки розпочали з 1 вересня 2018 року. До «бейбі-боксу» входить понад 14 найменувань необхідних малюку, а саме пелюшки, підгузки, олія, присипки, іграшки, спеціальний матрац, два різновиду ковдр, також друківані матеріали для матері [1].

Важливим фактором захисту інституту материнства в Україні є посилення юридичної відповідальності щодо несплати та ухилення від сплати аліментів. Так, з цією метою у лютому було посилено відповідальність за несплату аліментів. Завдяки змінам до законодавства вдалося повернути 1,5 млрд. гривень боргів. У процесі цього було стягнуто аліментів на користь 450 тис. дітей, які не отримували аліменти протягом тривалого часу. У середньому кожна дитина за 4 місяці отримала понад 3 тис. грн. Доцільно відзначити, що більш як на 120 тис. громадян накладені санкції щодо виїзду за кордон, щодо керування транспортними засобами та заборона щодо використання інших благ. Близько 200 тис. безвідповідальних

громадян знаходяться в публічному реєстрі, 10 тис. таких горе-батьків оголошені в розшук, близько 16 тис. зобов'язані працювати на суспільно-корисних роботах [5].

Вважаємо за доцільне, запропонувати власне визначення державної політики щодо захисту інституту материнства, яке має комплексний, системний характер України, що проявляється у наявності мети, напрямків, завдань, особливих ознак та принципів такого захисту, які у поєднанні із системою суб'єктів, формами та методами їх правотворчої та правозастосовної діяльності складають основні засади адміністративно-правового захисту материнства в Україні.

А також нами визначено напрями державної політики у сфері захисту материнства, якими є вказівками загального спрямування та передбачають певну конкретизацію задекларованої мети у національних програмах та їх відповідність основним міжнародним та європейським стандартам, в той час як завдання є більш визначеними і передбачають здійснення конкретних заходів правозахисного характеру органами публічної адміністрації різних сфер підпорядкування у межах основних напрямків захисту материнства в Україні.

Список використаних джерел

1. Державна політика/Електронний варіант: Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/>.

2. Дородові і післяродові виплати у 2019 році в Україні / Електронний варіант: Режим доступу: <https://sylnaukraina.com.ua/finansy/socialna-dopomoga>.

3. Деякі питання реалізації пілотного проекту із надання при народженні дитини одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка»: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 травня 2018 року № 512 // Урядовий кур'єр. 2018 р. № 124. с. 32.

4. Деякі питання відшкодування послуги з догляду за дитиною до трьох років «муніципальна няня»: проект Постанови Кабінету Міністрів України від 2018 року / Електронний варіант: Режим доступу: <https://www.msp.gov.ua>.

5. «Бейбі-бокс» та «муніципальна няня». Що передбачає додаткова цільова підтримка для новонародженого/Електронний варіант: Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/bejbi-boks-ta-munitsipalna-njanja-shcho-peredbachaje-dodatkova-tsilova-pidtrimka-dlja-novonarodzhenoho>.

6. Павло Петренко: 4,1 млрд. грн. стягнуто на користь українських дітей з неплательників аліментів /Електронний варіант: Режим доступу: <https://minjust.gov.ua/.../pavlo-petrenko-41-mlrd-grn-styagn>.